

Gevolgen van een shutdown: wat als de Vlaamse overheidsdiensten niet werken?

Nieuws woensdag 30 oktober 2013

In de Verenigde Staten ondervond de bevolking de gevolgen van een 'shutdown' van de overheid. Vele openbare diensten waren gesloten, de burgers konden geen beroep meer doen op die dienstverlening en het personeel van de betrokken diensten zat werkloos thuis of werkt toch, maar onbetaald. ACOD Overheidsdiensten maakte de oefening om te kijken wat een shutdown van de Vlaamse overheid zou betekenen voor de Vlaming. Als snel blijkt dan dat goed werkende openbare diensten onmisbaar zijn.

De afbraakmantra

De laatste jaren en maanden worden de overheidsdiensten en het overheidspersoneel regelmatig aangevallen. Vooral rechtse partijen zoals de N-VA, Open VLD en de rechtervleugel van CD&V, gesteund door hun vrienden bij werkgeversvakbonden Voka, Unizo en het VBO, pleiten voor afbouw van de overheidsdiensten met minder personeel en minder werkingsmiddelen. Volgens hen moet het overheidsbeslag immers omlaag. In Vlaanderen heeft de regering dit zelfs al gedeeltelijk omgezet in personeelsafvloeiing van 2000 ambtenaren en contractuelen. Daarnaast werden de werkings- en personeelsmiddelen met ettelijke tientallen miljoenen verminderd. Meer doen met minder is het motto. Maar dit legt een grote werkdruk en stress op het personeel. Bovendien weegt dit ook enorm op de dienstverlening aan de bevolking: meer wachttijden, langere wachtrijen, minder (snel) afhandelen van attesten en subsidie-uitkeringen, enz.

Wat als?

Weinigen beseffen dat overheidspersoneel onmisbaar is in een samenleving: zij leveren een broodnodige openbare dienstverlening die sterk verankerd is in de samenleving. Tot een echte shutdown naar Amerikaans model zal het wellicht niet komen in Vlaanderen, gezien de verschillen in politiek bestuur. Toch is het interessant eens te onderzoeken wat de gevolgen zouden zijn voor de Vlaamse openbare diensten indien de financiering ervan zou wegvallen.

- Sluizen en bruggen worden niet langer bediend, waardoor de havens niet langer kunnen functioneren. Voor de scheepvaart zouden er ook geen loodsen meer zijn, waardoor het scheepvaartverkeer stilvalt. De dienst Wegen en Verkeer is niet in staat de wegen te onderhouden en te herstellen. Bij winterweer wordt er niet gestrooid en bij ongevallen met bijvoorbeeld giftige stoffen kan de dienst niet langer tussenkomen.

- Openbare ziekenhuizen komen in ernstige problemen wat betreft hun dienstverlening: gedwongen (onbetaalde) minimumdienst, uitgestelde operaties en in het ergste geval zelfs sluiting.

In scholen van het openbaar net is er dan geen onderhoud van klassen, gangen en speelplaatsen. Het busvervoer van de scholen zou ook stilvallen en in de keukens worden niet langer maaltijden bereid door het wegvallen van het Administratief, Meesters-, Vak- en Dienstpersoneel (AMVDP). De betaling van lonen van leerkrachten zou in het gedrang komen.

- Werklozen kunnen dan niet langer meer rekenen op begeleiding van de VDAB in hun zoektocht naar werk of opleidingen.

- Waterlekken en vervuilde waterleidingen kunnen niet worden aangepakt door De Watergroep.

- Attesten zouden niet langer uitgereikt worden door de Agentschappen die daarvoor zorgen. Ook vergunningen blijven uit, waardoor bepaalde werken en projecten niet kunnen starten of verder worden uitgevoerd.

- Subsidieagentschappen zouden geen subsidies meer uitbetalen. Personen met een handicap kunnen geen ondersteuning meer aanvragen of krijgen. De voorzieningen ontvangen dan ook niet langer subsidies voor hun diensten aan personen met een handicap.
- Het Agentschap Natuur en Bos zou geen boswachters meer kunnen inzetten, waardoor eventuele bos- of heidebranden pas veel later worden opgemerkt.
- In de Jeugdinstellingen worden probleemjongeren niet langer opgevolgd of begeleid. De Integrale Jeugdhulp zou niet langer in staat zijn jongeren door te verwijzen in verband met plaatsing op vraag van de jeugdrechter.
- Een werkloos Agentschap Binnenlands Bestuur geeft bijvoorbeeld chaos op het moment van lokale verkiezingen.
- Kind en Gezin kan geen consultaties, geen huisbezoeken (ook niet bij sociaal zwakkeren), geen begeleiding van jonge moeders en geen opvolging door gezinsondersteuners of regioverpleegkundigen meer doen.
- Inburgeringstrajecten worden opgeschort door een sluiting van het Agentschap voor Inburgering.

Dit is slechts een greep uit de mogelijke gevolgen van de opgeschorte financiering of sluiting van de Vlaamse openbare diensten in ernstige crisistijden. Het toont aan dat goed werkende en goed gefinancierde openbare diensten onmisbaar zijn voor alle burgers in een samenleving.

Chris Moortgat